Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

20-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 3 (4719).

4 ЯНВАРЬ ПАЙШАНБА 1973 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

БЕШ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚ ОШИРИБ БАЖАРИЛДИ

Тошкент областининг лубкорлари уруғлик канопни ўриб-янчиб олишни тамомлаб, шу тариқа ўрим-йиғим кампаниясини ниҳоясига етказдилар. Улар қайта ишловчи заводларга 344 минг тонна ёки планда кўрсатилганидан 40 минг тонна кўп каноп пояси юбордилар. Тошкент областининг лубкорлари каноп пояси етиштириш соҳасида беш йилликнинг охирига мўлжалланган даражадан ўзиб кетдилар.

21 минг гектар майдоннинг ҳар бир гектаридан 163 центнерга етказиб каноп пояси олишга биринчи марта муваффақ бўлинди. Юқори Чирчиқ районининг «Политотдел» колхозида энг юқори ҳосил олинди. Бу колхоз гектар бошига 213 центнерга етказиб каноп пояси берди.

1972 йилнинг энг яхши жиҳати шу бўлдики, «Узбекский 15—74» навли серҳосил каноп экиш кенг жорий қилинди. Канопнинг бу нави областдаги канопзор майдонларнинг бешдан тўрт қисмига экилди. Каноп экинларининг бир қисми 90 сантиметрли кенг қатор ораларига жойлаштирилди. Бу агротехника усули каноп ҳосилдорлигини оширди ва канопзорларни пахтачиликка мосланган механизмлар билан ишлашга имкон берди.

ЯНГИ ЙИЛНИНГ ИЛК ЗАФАРЛАРИ

БЕКОБОД. В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводида янги йилнинг биринчи пўлатини мартен цехининг кекса қуювчиси П. Гвоздянский эритди. У металлни муддатидан анча аввал ҳамда графикда кўзда тутилганига нисбатан бир неча тонна кўп берди. Мастер П. Киндинов бригадаси пландан ташқари прокат бериш ҳисобини очди: планга қўшимча равишда 27 тонна маҳсулот берилди.

* * *

ОЛМАЛИҚ. В. И. Ленин номидаги Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг 611 ёш ишчиси янги йил совғаси — олти қаватли ётоқхона биноси олди. Ётоқхонадаги квартиралар икки хонали бўлиб, икки-уч кишига мўлжалланган. Ётоқхонада концерт зали, кутубхона, кафе бор. 400 ўринли яна бир ётоқхона Олмалиқ химия заводи ишчилари учун қуриб берилди.

КОМСОМОЛЛАР ЭКИПАЖИ

Тошкент кўчаларида «Комсомол-ёшлар экипажи» деб ёзилган ва ВЛКСМ эмблемаси тасвирланган такси машиналари пайдо бўлди. Бу машиналарни ҳайдаш ҳуқуқи илғор комсомол шоферларга берилди.

Янги эмблемали дастлабки машиналарни 5-таксомотор паркидан А. Холмухамедовнинг комсомол-ёшлар бригадаси ҳайдаб чиқди. Бу коллектив парк ходимлари орасида биринчиликни ўн ойдан бери қўлдан бермай келаяпти.

(ЎзТАГ).

ЯНГИ УСУЛЛАР

23-қурилиш трестида иш суръатини оширишга имкон берувчи кўпгина илғор усуллар ишлаб чиқаришда қўлланилмоқда. Жумладан, улар бунёд этилаётган Бўстонлиқ паррандачилик фабрикасида оғир металл конструкциялар ўрнига алюминийдан ишланган девор ҳамда шифтлардан фойдаланилмоқда. Бу қурилиш суръатини ошириш, ҳамда сарф-харажатни камайтириш имкониятини беради.

БИНОЛАР ЕНГИЛЛАШАДИ

2-«Узсельхозстрой» бошқармасида қурилиш тажрибасида янгилик ҳисобланган масофали, котокли енгил металл конструкциялардан фойдаланишга тайёргарлик кўрилмоқда. Янгиликнинг шарофати шундаки, у бино конструкцияси оғирлигини енгиллаштириб, таннархни арзонлаштиради. Бундай янги усул дастлаб Ховос пахта тозалаш заводи учун меҳаника устахоналари қуришда фойдаланилади.

Ш. ШОАЛИМОВ.

ЗАРБДОР МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

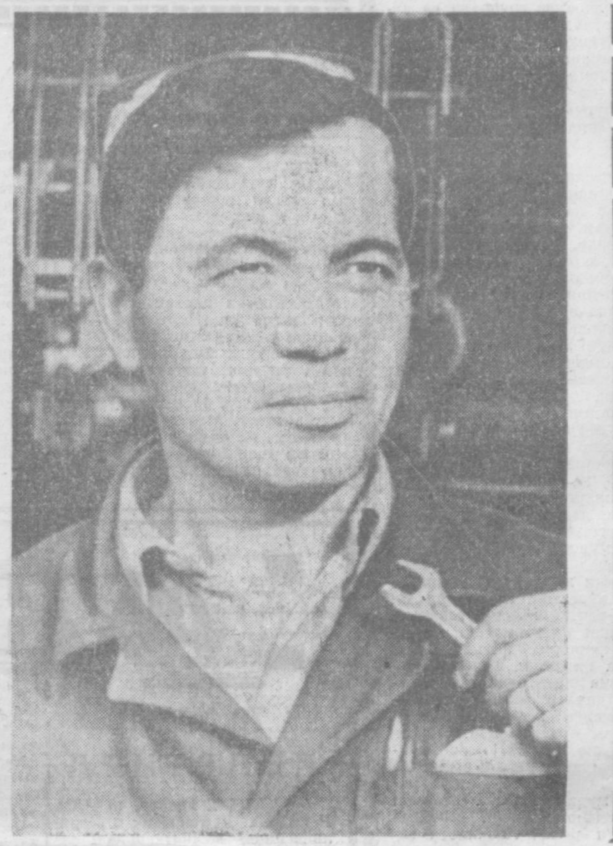

✦ НЕЪМАТИЛЛА ШОАЗИЗОВ кўп йиллардан буён Тошкент электромонтаж заводида ҳалол меҳнат қилиб, ўзининг ишбилармонлиги, ёшларга меҳрибонлиги билан коллектив ҳурмат-эътиборини қозонди. У бошчилик қилаётган бригада меҳнатсеварлари шу кунларда февраль ойи ҳисобига меҳнат қилишмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

●

✦ ЎЗБЕКИСТОН ўтга чидамли ва қаттиқ қотишмали металлар комбинатининг илғор ишчиларидан бири Зулфия Аблаевадир. Бу илғор ишчи тўққизинчи бешйилликнинг учинчи йилини зўр меҳнат кўтаринкилиги билан бошлаб нормасини бир ярим ҳиссага етказиб адо этмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ҚУВОНЧЛИ ЯКУН

КПСС XXIV съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошираётган Орджоникидзе районидаги «Химик» совхозининг коллективи Совет давлатининг 50 йиллик шонли тўйида улкан ғалабани қўлга киритди. Совхоз давлатга тухум, сут ва бошқа маҳсулотлар сотиш планини ортиғи билан бажарди. 560 тонна сут ишлаб чиқилди. 1123 минг дона тухум сотилди.

Мева сотиш бўйича берилган топшириқ ҳам салкам икки баравар қилиб адо этилди. Паррандаларни боқиш, сут соғиб олишда ўнлаб чорвадорлар меҳнат намуналарини кўрсатдилар.

— Коллективимиз, — дейди совхоз директори, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Анвар Ўрмонов, — пландан ташқари қўшимча равишда ўн тонна сут ва беш тонна гўшт сотиш мажбуриятини олган эди. Янги йил арафасида бу мажбурият ҳам ортиғи билан бажарилди. Келгуси йилда янада баракали ишлаймиз.

УСТОЗ ИЗИДАН

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган уста пахтакор Таласбой Ғазатов билан ёнма-ён туриб беш йил ишладим. Деҳқончилик сирларини, мўл ҳосил олиш йўлларини Таласбой акадан ўргандим.

Тўрт йил илгари мени идорага чақириб қолишди. Идорада жамоат жам экан. Колхоз раиси, энг қолоқ участкага бригадир бўласан, деди менга. Бироз ўйлаб рози бўлдим. Ишни ерга ўғит сепиб, сифатли шудгорлашдан бошладик. 1969 йили 90 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 21 ўрнига 28 центнердан, 1970 йили 110 гектар ернинг ҳар гектаридан 21 ўрнига 30 центнердан, 1971 йили 22 центнер ўрнига 33 центнердан ҳосил олдик. 1972 йилда ҳар гектардан олган ҳосилимиз 36 центнерданга тўғри келди. 370 тонна пахтанинг 180 тоннасини механизаторлардан Амад Мамат ўғли, Изул Умар ўғли тердилар. Ҳосилни тракторчи Зокария Мамедов пунктга ташиб берди.

Еримиз қир-адирлардан иборат. Шунга қарамай, илғор сувчиларимиздан Мардали Гули ўғли, Мамат Тоиров, Наби Ҳасановлар ҳалол ишладилар. Илғор теримчилардан Иноят Мамедова, Гулбаҳор Ҳасанова, Гулистон Улфанова, Гулистон Юсупова ва бошқалар пахта йиғим-теримида яхши ўрнак кўрсатдилар. 1972 йилни ғалаба билан якунлаган бригадамиз аъзолари йиғим-терим тамом бўлиши билан кузги шудгор қилиб, 1973 йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлаб қўйдилар.

Усмон АБДУРАҲМОН ўғли.
Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг бригада бошлиғи.

АЪЛОЧИ ЭНЕРГЕТИК

Тошкент ГРЭСига дастлабки пойдевор қўйилган йили Николай Цой ҳам кўплар қатори шу ерга йўлланма олди. Комсомол зарбдор қурилиши деб эълон қилинган ўша йилда Николайга ўхшаш юз-юзлаб йигит-қизлар қалб даъвати билан гигант нурхонани бунёд этишга бел боғладилар.

Тез орада бу ерда нурчилар посёлкаси қад кўтарди. Николайнинг оиласи ҳам янги посёлкага кўчиб келди ва улкан қурилишда ишлади. Тез орада Тошкент ГРЭСи нур бера бошлади. Унинг тўла қувват билан ишлашини таъминлаш, генератор турбиналар ва буғ қозонларининг ремонтини бажариш учун ГРЭС қошида марказлашган ремонт устахонаси ташкил этилди. Олтинчи разрядли Николай Цой шу ерга ишга ўтди.

Н. Цойга ГРЭСнинг энг масъулиятли участкаларини назорат қилиб бориш юклатилган. Унга қандай топшириқ берилмасин вазифани айтилган муддатида бекаму-кўст адо этади.

— Н. Цойнинг шогирдлари сон-саноқсиз, — дейди цех касаба союз комитетининг раиси А. Актиряков. — Улар ҳозир устозлари билан ёнма-ён туриб меҳнат қилмоқдалар. Ф. Грехов, В. Елисеев, Н. Пашев кабилар шулар жумласидан.

Н. Цойнинг фарзандлари Виктор ва Владимирлар ҳам ота изидан бориб, слесарлик касбини ўрганиб олишган. Айни кунларда улар СРПП махсус ишлаб чиқариш ремонт муассасасида намуна кўрсатиб ишламоқдалар.

Тажрибали ишчининг кўп йиллик самарали меҳнатлари партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. Николайнинг кўкрагини «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» ҳамда В. И. Ленин юбилейи медаллари, «Аълочи энергетик» нишони безаб турибди.

А. ФОЗИЛОВ.

ПАХТАКОР БАХТИ

Бепоён далалар оқ чойшабга ўралган. Яқиндагина бу ерларда трактор гумбирлаб, пахта териш машиналари хирмон-хирмон «оқ олтин»лар уйиб юришган эди. Бугун эса далалар саҳий бағрини табиат чойшабига ўраб, ором уйқусига кетгандай.

Бир қараганда мўл ҳосил конига айланган кенг пахтазорларда ҳаёт тўхтагандай кўринади. Лекин дала айланган киши қадрдон ерларда янги йил ҳосилига тараддуд кетаётганлигини кўради. Ариқ-зовурларни ковлаш, ер бошига маҳаллий ўғитларни чиқариш, қишлоқ хўжалик асбоб-ускуналарини ремонт қилиш ишлари бугунги дала нафасидан бонг уриб турипти.

Қишлоқ оралаб ўтган асфальт йўлларда ҳаракат бир минут ҳам тинмайди. Колхоз идораларида ўтган йил якуни чўтга солинмоқда. Кимнинг қандай тер тўккани, хирмон кўтаргани ҳисобга олинмоқда. Ҳосилдан келган даромад меҳнатга яраша тақсимланади.

Қолхоз қишлоқларида ҳозирги дамлар шодлик айёмига айланиб кетган. Чунки қишлоқларда СССРнинг эллик йиллигига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди. Ватанимизнинг олтин тўйига муносиб ҳисса тайёрлаган пахтакорларимиз юксак мукофотга сазовор бўлдилар.

Ана шундай хушнуд кайфият Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози қишлоғида ҳам ҳукм сурмоқда. Колхоз 1972 йилда пахтадан юқори ҳосил кўтарди. 1040 гектар ернинг ҳар гектаридан қарийб қирқ центнердан «оқ олтин» йиғиб олди. Давлатга пахта тайёрлаш планини районда биринчилар қаторида бажарди.

Колхозда илғор бригадалар кўп. Ҳар йили пахтадан юқори ҳосил кўтариб келаётган бригадалар колхоз шон-шуҳратини ошириб келмоқдалар. Колхоз раиси Юнус Тўлаганов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Маҳкам Пўлатов, агроном Цой Сергей Иванович ва инженер Ваҳоб Маматов ўртоқлар бригадалар ўртасидаги социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилганлигини, бригадаларни тажрибали, ишчан пахтакорлар бошқариб келаётганлигини мамнуният билан сўзлайдилар. Правление аъзолари ва партия ташкилоти ўз фаолиятларини колхозчиларга ғамхўрлик қилиш, улар ўртасида ғайрат ва ташаббусни кучайтириш ва меҳнат унумини оширишга қаратганлар.

Санджаббор Сулаймонов учинчи бригадага бошчилик қилади. Бу бригада колхознинг юқори ҳосилли илғор бригадаларидан. 1972 йилда Сулаймонов бригадасининг аъзолари ўзларига қарашли 85 гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил кўтаришга бел боғлаб районидаги пахтакор бригадаларни социалистик мусобақага чақирдилар. Бригада чақириғи район газетасида эълон қилинди. Кўп бригадалар элликцентнерчилар ҳаракатига қўшилдилар. Улкан юбилей хирмонлари учун чинакам кураш кетди.

Сулаймонов ўз бригадаси аъзолари билан олинган янги мажбуриятни муҳокама қилиб, ваъданинг устидан чиқиш учун нималар қилиш тўғрисида ўйлаб олдилар. Чигит вақтида экилди. Ғўза парвариши сифатли ўтказилди. Моҳир механизатор Сарвар Усенов номини колхозчилар ҳурмат билан тилга оладилар. Усенов 85 гектардаги ғўза кўчатларини парвариш қилишда маҳорат кўрсатиб ишлади. Ғўза кўчатларини бегона ўтлардан тозалашда, вақтида ўғитлаб, культивация қилишда жонбозлик кўрсатди. Сувчилар ишидан ҳабар олиб, уларга ёрдам бериб турди.

Сувчилардан Саидаҳмад Маҳмудов, Маннон Мирзаев ва Абдуфайзи Қодировлар Усенов парвариш қилаётган ерларни вақтида суғориб, ҳосил етилтиришда ўз куч-ғайратларини аямай ишладилар. Натижада пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Усенов республика механизаторлар мусобақасида қатнашиб II даражали совринини олишга муваффақ бўлди.

Йиғим-терим вақтида Усенов «Ўзбекистон» пахта териш агрегатини бошқарди. Бу кучли машина билан мавсумда 400 тоннага яқин пахта терди. Бригада аъзолари ҳамжиҳатлик билан ишлаб, етиштирган ҳосилларни қисқа муддатда йиғиб териб олиб, пахта тайёрлаш топшириғини районда биринчи бўлиб бажардилар. Уларнинг ютуғи райондаги бошқа бригадаларнинг ҳам ғайратига ғайрат қўшди. Илғор бригадалар пахтадан юқори ҳосил кўтардилар. Колхоз правлениеси илғор бригада бошлиғи Санджаббор Сулаймановни «Жигули» енгил машинаси билан мукофотлади.

Колхозда Сулаймановга ўхшаган илғор бригадалар кўп. Коммунистлардан Хўжа Носиров, Саидмаҳмуд Иброҳимов бошлиқ бўлган бригадалар ҳам пешқадам бригадалардан ҳисобланади. Иброҳимов ўтган йили «Октябрь революцияси» ордени билан тақдирланди. Бу йил эса янги хушхабар келди. Илғор бригада бошлиғи Санджаббор Сулаймонов Ленин ордени билан мукофотланди.

Колхоз қишлоғи ўзининг илғор пахтакори Санджаббор Сулаймановни ҳукуматимизнинг олий мукофоти билан муборакбод этди. Бошқа мукофотланган пешқадам пахтакорлар ҳам эл олқишига сазовор бўлмоқдалар. Сулаймонов янги йилни катта ғалабага эришиб Ленин ордени билан кутиб олди.

Меҳнат қилиб, эл ҳурматига сазовор бўлган оддий бир пахтакор дала меҳри билан яшамоқда: Дала меҳри — эл меҳри. У янги «оқ олтин» хирмонларини кўтаришга қанотлантиради.

Н. ЭГАМНАЗАРОВ.

ПИЛЕСОС УРУҒ ЙИҒАДИ

Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги илмий тадқиқот институтида чўлдаги дов-дарахт ва буталар уруғи йиғишни механизациялайдиган машина яратилди. Установка тузилиши жиҳатидан пилесосга ўхшайди. Шлангдаги ҳаво оқими уруғларни тортиб бункерга йиғади.

Шундай «Пилесос» ёрдами билан бир туп саксовул уруғини 8 минутда, бир туп черказ уруғини 4 минутда йиғиб олиш мумкин. Бундай машина ишлатилиши қўл меҳнати сарфини 3—5 баравар қисқартиришга имкон беради. Машина тракторга қўшиб ишлатилади.

(ЎзТАГ).

ЧОРВАЧИЛИК — МАЪМУРЧИЛИК

Ферма сут соғувчилари ўн бир ойдаёқ йиллик планда белгиланган 512,5 ўрнига 578 тонна сут соғиб олдилар. Фермадаги 200 бош сигирнинг ҳар биридан ўртача 2890 килограммдан сут соғиб олинди. Бу эса 1971 йилдагига нисбатан сигир бошига 500 килограммдан кўп, демакдир. Оҳангарон районида кўп сут соғиб олишда пешқадамлик қилаётган 1-«Оҳангарон» совхозининг 1-бўлим чорвадорлари 1972 йили сут маҳсулотини сигир бошига 3150 килограммданга етказишга эришдилар.

Фермада иқтисодий ўқиш ташкил этилган. Бунда зоотехник ва ветврачлар мунтазам равишда машғулот ўтказиб турадилар. Коммунист сут соғувчи Зуҳра Ҳасанова кундалик газеталарни чорвадорларга ўқиб беради. Ҳар бир сут соғувчининг беш кунлик иш якуни муҳокама қилиб борилади. Пешқадам сут соғувчиларнинг номлари Ҳурмат тахтасига ёзилади.

Ҳозир 53 ёшга тўлган, йигирма йилдан бери узлуксиз сут соғувчи бўлиб ишлаб келаётган Равшан Омонова дастлаб ҳар бош сигирдан бир йилда ўртача минг килограммдан сут соғиб оларди. 1972 йилнинг ўн бир ойи ичида 20 бош сигирдан 62 тонна ёки ҳар бош сигирдан 3100 килограммдан сут соғиб фермада биринчи ўринни эгаллади.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг қарорига жавобан, чорвадорлар йил бўйи муттасил мўл сут соғиб олишга аҳд қилдилар.

Ҳар бир сигирга кунига ўн килограмм сенаж, 30 килограмм маккажўхори силоси, 10 килограмм пичан ва 4 килограмм ем берилаётир.

Ҳозир биргина Равшан эмас, барча сут соғувчилар йиллик планга нисбатан қўшимча миқдорда кўплаб сут соғиб олдилар. Р. Абдумўминова, коммунист Зуҳра Ҳасановалар ҳар бош сигир ҳисобига 3 минг килограммдан ошириб, олти сут соғувчи эса 2700—2800 килограммдан сут соғиб топширди.

Чорвадорларнинг Бутуниттифоқ мусобақасига қўшилиб, ферма сут соғувчилари 1973 йилда ҳар бош сигирдан соғиб олинадиган сутни кунига 10 килограммдан оширишга аҳд қилдилар. 1973 йилда фермадаги барча ишлар тўла механизациялашади.

Чорва қишловига намунали тайёргарлик кўрилган. Фермада 2100 тонна силос, 1350 тонна сенаж, 300 тонна беда ва пичан тайёрланган. Бундан ташқари, сомон ҳам етарли миқдорда келтирилган.

Чорвадорлар тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йилида чорва маҳсулдорлигини ошириш борасида зўр ғайрат билан ишлаб, қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ ИҚТИСОДИЙ УМУМ ТАЪЛИМИ

ДАСТЛАБКИ ҚАДАМЛАР

Янги ўқув йилидан бошлаб меҳнаткашларга иқтисодий таълим беришга кенг кўламда киришилди. Иқтисодий умумтаълим партия Марказий Комитетининг «Меҳнаткашларга иқтисодий таълим беришни яхшилаш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ ишлаб чиқилган янги типовой ўқув планлари асосида олиб борилмоқда.

Ҳозирги вақтда область, район, шаҳар партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари меҳнаткашларни иқтисодий ўқитишнинг беш йиллик планини ишлаб чиққанлар. Шу планларга асосан кенг омманинг барча табақалари босқичма-босқич иқтисодий ўқувга жалб қилинади. Бу соҳада Урта Чирчиқ район партия комитети ҳам бир қатор ибратли ишларни амалга оширмоқда. Райком секретари ўртоқ У. ЙУЛДОШЕВ шу ҳақда мухбиримизга қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди.

— КПСС Марказий Комитетининг меҳнаткашларга иқтисодий таълим беришни яхшилаш тўғрисидаги қарори биз учун бу соҳада жанговар программа бўлиб қолди. Бу муҳим ҳужжат эълон қилинганидан кейин район миқёсида кенг оммага иқтисодий таълим бериш юзасидан конкрет тадбирлар кўрила бошланди.

Энг аввало район партия комитети бюросининг қарори билан меҳнаткашларга иқтисодий таълим беришни ташкил этувчи район Совети тузилди. Бу Совет зиммасига иқтисодий умумтаълимни йўлга қўйиш соҳасида партия, касаба союз, комсомол, хўжалик органларининг фаолиятини мувофиқлаштириб туриш, иқтисодчи-пропагандист кадрларни тайёрлаш, ўқув планлари ва программаларини ишлаб чиқиш вазифаси юкланди.

Иқтисодий Совет партия маорифи ва иқтисодий таълим системасида 1972-73 ўқув йили бошлангунга қадар катта ташкилий ва тайёргарлик ишларини олиб борди. Район бўйича беш йиллик иқтисодий умумтаълим плани ишлаб чиқилди. Ана шу планда 16 минг 900 га яқин ишчи ва колхозчи, бошқарувнинг ўрта бўғини раҳбарларидан 2 мингга яқин киши, бошқарувнинг юқори бўғини раҳбарларидан 250 кишини иқтисодий ўқувга жалб этиш мўлжалланган.

Яқинда районимизда сиёсий маориф ва иқтисодий таълим системасининг ҳамма бўғинларида ёппасига ўқиш бошланди. Район партия комитетининг қарори билан бу ўқув йилида иқтисодий таълимга 6810 ишчи ва колхозчи, колхозлар совхозлар ва корхоналардаги бошқарувнинг ўрта бўғини раҳбарларидан 470 га яқин киши жалб этилди. Бошқарувнинг юқори бўғини раҳбарларидан 246 киши район партия, хўжалик активи мактабида ўқишни давом эттиради.

Маълумки, ўқувнинг муваффақиятини пропагандист кадрлар ҳал қилади. Шу сабабдан район партия комитети иқтисодчи-пропагандистлар тайёрлашга алоҳида эътибор берди. Раҳбар партия, совет, хўжалик кадрлари, қишлоқ хўжалиги, саноат мутахассислари ва ўқитувчилардан 284 киши танлаб олинди. Шулардан 228 киши бошланғич иқтисодий мактабларда ва 20 киши ўрта иқтисодий мактабларда машғулотлар олиб боради.

Иқтисодий Советнинг иш планига кўра, бошланғич иқтисодий мактабларда машғулотлар олиб борадиган 115 пропагандист қайта тайёргарликдан ўтказилди. Улар учун ташкил этилган махсус курсларда қишлоқ хўжалик мутахассислари, Тошкент шаҳридан чақирилган олимлар лекциялар ўқишди. «Иқтисодий билим асослари» курси бўйича машғулотлар олиб борувчи 36 пропагандист Ўзбекистон КП Тошкент область комитети, сиёсий маориф уйи ташкил этган курсларда, 77 пропагандист бевосита ташкилотларнинг ўзида малакасини оширди. Яқин кунларда бошқарувнинг ўрта бўғини раҳбарлари билан машғулот олиб борувчи пропагандистлар учун курслар очиш ниятидамиз.

Булардан ташқари район партия комитетининг сиёсий маориф кабинетида пропагандистлар учун график асосида мунтазам равишда группали ва якка тартибда консультациялар ўтказилмоқда. Партия комитетларининг сиёсий маориф кабинетларида, колхозлар, совхозлар ва корхоналарда экономика бурчаклари ташкил этилган, уларда турли темалар бўйича материаллар жамланган.

Иқтисодий билимларни тарғиб қилишда кўргазмали агитациянинг катта имкониятларидан ҳам фойдаланмоқдамиз. Колхозлар, совхозлар, саноат корхоналари, муассасалар ва жамоат жойларида район халқ хўжалигининг саккизинчи беш йилликда эришган ютуқлари ва тўққизинчи беш йилликдаги вазифалари ҳақида ҳикоя қилувчи шиорлар, панно, стендлар, диаграммалар, жадваллар осиб қўйилди.

Районимиз меҳнаткашларининг иқтисодий билимларни эгаллашга иштиёқи катта. Жуда кўпчилик «Экономическая газета» ва экономика бўйича журналларга обуна бўлганлиги шундан далолат беради.

Иқтисодий Советнинг иш планига мувофиқ район кинодирекцияси экономика бўйича ҳужжатли ва хроникал фильмларни кўрсатиш графигини тузиб чиқди. Район газетаси иқтисодий билимларни пропаганда қилишга қатъий план асосида киришди. Газета саҳифаларида иқтисодий умумтаълим бўйича партия ташкилотлари амалга ошираётган ишлар мунтазам ёритилмоқда. Маҳаллий радио орқали экономикага оид эшиттиришлар бериб борилмоқда.

Бу муҳим ишда лекторлар ҳам қатнашмоқдалар. «Билим» жамияти район ташкилоти иқтисодий билимларни пропаганда қилиш соҳасидаги ўз фаолиятини кучайтириб юборди. Ўтган давр ичида иқтисодий темаларда 260 дан ортиқ лекция ўқилди. Охунбобоев номли колхознинг катта иқтисодчиси Ш. Холтурсунов, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ҳарид қилиш ва тайёрлаш бўйича катта инспектор Ф. Н. Пак, 56-автобаза директори Л. А. Ахметов ва бошқа ўртоқлар ўз лекциялари билан тингловчилар хурматини қозонмоқдалар. Пропагандистлар, лекторлар, агитаторларга ёрдам тариқасида махсус тўплам чиқарганмиз. Ҳозир тарғиботчиларимиз ундан жуда яхши фойдаланмоқдалар.

Шуни ҳам айтиш керакки, булар ҳали ишнинг бошланиши. Иқтисодий умумтаълим соҳасида камчиликларимиз кўп. Энг муҳим камчилик шуки, айрим ташкилотларнинг раҳбарлари кадрларнинг иқтисодий тайёргарлигини ташкил этишга этарли эътибор бермаётирлар.

Район партия комитети ўқув жараёнида ана шу камчиликларни тугатиб бориш, меҳнаткашларнинг иқтисодий умумтаълимини ҳозирги талаблар даражасига кўтаришга ҳаракат қилмоқда.

КЎП НУСХАДА НАШР ЭТИЛДИ

«Ўзбекистон» нашриёти «Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг тарихи» дарслигини ўзбек тилида босиб чиқарди. Дарслик Москвада рус тилида чиқарилган тўртинчи тўлдирилган нашридан таржима қилинди.

Дарсликда Партиянинг ҳаёти, фаолияти, шу жумладан партиянинг КПСС Марказий Комитети 1964 йил Октябрь Пленуми, КПСС XXIII—XXIV съездларининг қарорлари ва партия янги Программаси асосида олиб борган ҳар томонлама сиёсий, мафкуравий ва ташкилотчилик иши ёритиб берилган. Дарслик кўп нусхада нашр этилди.

(ЎзТАГ).

● ПОЙТАХТИМИЗНИНГ Муқимий кўчасида янги 4 қаватли турар жой биноси қурилиши ниҳоясига етай деб қолди. Буни «Главташкентстрой»га қарашли 159-трестнинг бунёдкорлари амалга оширмоқда. Қурувчилар бинони муддатидан илгари фойдаланишга топшириш учун нормаларини доимо бир ярим, икки ҳиссага етказиб адо этмоқдалар. Суратда: илғор бинокорлардан (чапдан ўнгга) — А. Назаров, Г. Буров, Н. Хусенов ва С. Раҳматов (бригадир) ўртоқларни кўриб турибсиз.

Л. Глауберзон фотоси.

ТАРБИЯВИЙ ИШ ФОРМАЛАРИ

Маълумки, социалистик жамият ҳаётида ишлаб чиқариш коллективи муҳим иқтисодий, социал ва маданий восита бўлиб хизмат қилади. Кишилар мана шу ишлаб чиқариш коллективида тарбия оладилар, камолга етадилар. Шу боисдан ҳам ишлаб чиқариш коллективини тарбиялаш, коллектив аъзоларида коммунистик эътиқодни шакллантириш, уларда меҳнатга муҳаббат уйғотишда алоҳида аҳамият касб этади.

Корхонамиз партия ташкилоти ишни мана шу талаблар асосида ташкил этиб тарбиявий ишнинг турли хил формаларидан унумли фойдаланмоқда. Айниқса, биз кадрларни назарий ва амалий билимлар билан пухта қуроллантириб бориш, ишчилар малакасини ошириш, оммани ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашга кўпроқ эътибор бермоқдамиз. Партбюронинг ўтаётган мажлисларида сиёсий ўқувнинг бориши, топширилган вазифанинг кадрлар томонидан бажарилиши, жамоат ташкилотларининг фаолияти алоҳида муҳокама қилинмоқда. Илғор коммунистларнинг ҳисоботлари тингланмоқда.

Яқинда бўлиб ўтган бюро мажлисида биз саралаш фабрикаси бошлиғи Т. Климованинг ҳисоботини тингладик. Ўртоқ Т. Климова коллектив ўртасида олиб борилаётган идеология ишларида раҳбар кадрларнинг иштироки тўғрисида гапириб берди.

Раҳбар кадрларнинг омма орасида суҳбат ва лекциялар билан чиқишлари кейинги пайтда сезиларли даражада кўпайди. Шу кунларда корхонамиз цехларида 233 раҳбар ва

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДАН ХАТЛАР

инженер-техник ходимлар меҳнат қиляпти. Уларнинг 60 га яқини олий ва тугалланмаган олий маълумотга эгадирлар. 156 киши ўрта ва ўрта махсус маълумотга эга. Бу кадрлар бизнинг олтин фондимиздир. Улар оммани ғоявий жиҳатдан чиниқтиришда катта роль ўйнамоқдалар.

Плита цехи бошлиғи Ғ. Муродов, бош инженер В. Эйсмонд, комбинат директори Т. Исломов, механика цехи бошлиғи А. Широков ва бошқа ўртоқлар коллектив ўртасида мунтазам равишда лекция ва суҳбатлар билан чиқиб турибдилар. Лекция ва докладларда улар коллектив олдида турган вазифаларнинг қандай бажарилаётганлиги ҳақида ҳисоб бермоқдалар. Шундай учрашувлар давомида бажарилаётган ва бажарилмай қолаётган ишлар яна ҳам аниқроқ маълум бўляпти. Коллективнинг эътибори бажарилиши лозим бўлган вазифаларга қаратиляпти.

Коллективимиз кейинги пайтда ишлаб чиқариш топшириқларини мунтазам равишда адо этиб келмоқда. Тайёрланаётган маҳсулот сифати яхшиланиб, таннархи арзонлашмоқда. Галина Мазурова бошлиқ комсомол-ёшлар сменаси СССРнинг 50 йиллиги шарафига бошланган мусобақанинг ғолиби бўлиб, цехда таъсис этилган кўчма вимпелни доимо қўлда сақлаб келмоқда. Биз бундай илғорларнинг иш тажрибасини ўрганиб уни кенг оммалаштирмоқдамиз. Бу тадбир умумий юксалишни таъминламоқда.

А. РУСТАМБЕКОВ,
Ангрен керамика комбинати партбюросининг секретари.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

70 МИНГ КВАРТИРА

БЕРЛИН. 2 январь. (ТАСС). Германия Демократик Республикасининг меҳнаткашлари ўтган йили бинокорлардан 70 мингга яқин янги квартира қабул қилиб олишди. 1972 йилда мамлакатда уй-жой қуриш плани 102,2 процент бажарилди. Республикада кўп миқдорда янги мактаб, болалар боғчалари ва яслилари ҳам қурилди.

ПОЛЯК ДЕНГИЗЧИЛАРИ ВАТАНГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

ВАРШАВА, 2 январь. (ТАСС). Польшанинг «Жозеф Конрад» савдо кемаси экипажининг аъзолари Гданьскка қайтиб келди. Бу кема Америка авиацияси Хайфон портига ҳужум қилган вақтида шикастланиб ғарқ бўлган эди. Шаҳар жамоатчилигининг вакиллари, Гданьск воеводлиги партия ва давлат органларининг раҳбарлари, қариндош-уруғлари ва дўстлари мард денгизчиларни самимий кутиб олишди.

1972 ЙИЛДА ЖАЗОИР ЭКОНОМИКАСИ

ЖАЗОИР, 2 январь. (ТАСС). Бу ерда 1972 йилда Жазоир экономикаси эришган якунлар тўғрисида Жазоир Халқ Демократик Республикаси планлаштириш давлат секретариатининг ахбороти эълон қилинди.

Жазоирнинг ўтказаётган сиёсати, деб таъкидланади ахборотда, миллий экономикани ривожлантиришга қаратилган бўлиб, у мамлакат мустақиллигини гарантияловчи бирдан-бир йўлдир.

Ўтган йили, дейилади ахборотда, нефть қазиб чиқариш 52 миллион тоннага етказилди. Бу эса 1971 йилда қазиб чиқарилган нефтдан анча кўпдир. Экспорт ҳажми 1971 йилдагига нисбатан 50 процент ошди.

1972 йилги давлат бюджети даромад қисми ошган ҳолда бажарилди.

НОРОЗИЛИК НАМОЙИШИ

СТОКГОЛЬМ, 2 январь. (ТАСС). Янги йилнинг биринчи кунида Швециянинг Мальме шаҳрида Американинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши норозилик намойиши бўлди. Намойишда қатнашган 2 мингга яқин киши Қўшма Штатлардан Вьетнамдаги урушни тўхтатишни ва Вьетнамда тинчликни тиклаш тўғрисидаги битимни имзолашни талаб қилди. Швециядаги асосий сиёсий партиялар, касаба союз ва ёшлар ташкилотлари Вьетнам халқини қўллаб-қувватлаш юзасидан ўтказилган бу намойишни уюштирдилар.

Янги ҳаёт йўлида

4 январь—Бирма халқи учун унутилмас тарихий кундир. Чунки, бирмаликлар бундан йигирма беш йил илгари худди шу куни Англия мустамлакачиларига қарши олиб борилган озодлик курашини муваффақиятли якунлаб, мустақилликни қўлга киритганлар. Шу сабабдан эрксевар Бирма халқи ҳар йили 4 январни зўр тантана билан байрам қилади.

Шу нарсани айтиб ўтиш кераккки, Бирманинг мустақиллиги икки даврга бўлинади. 1948 йилдан 1962 йилгача бу мустақилликнинг биринчи даври, 1962 йил март ойидан бошлаб эса Бирма мустақиллигининг иккинчи даври бошланди.

Бирма мустақил бўлгач, мамлакатда У Ну ҳукумати тузилди. Бу ҳукумат ўн тўрт йил давомида мамлакатни идора қилиб келди. Ҳукумат хусусий миллий ва ажнабий капитал манфаатларини кўзлаб иқтисодий сиёсат юргизиб келди. Шу сабабдан мамлакатда У Ну ҳукуматига қарши норозилик кучайиб борди. 1962 йил 2 мартда ҳокимият генерал Не Вин бошчилигидаги Бирма армиясининг революцион кайфиятдаги раҳбарлари қўлига ўтди. Бирма революцион кенгаши 1962 йил 30 апрелда «Социализмга боришнинг Бирма йўли» деган сиёсий декларацияни эълон қилди. Бунда кишининг киши томонидан эксплуатация қилинишига барҳам бериш ва янги асосларда Бирма жамияти қуриб, бу жамиятда асосий ролни меҳнаткаш халққа бериш, мамлакатдаги барча халқларни ягона миллий асосда бирлаштириш, экономиканинг барча муҳим соҳаларини: саноат, транспорт, коммуникациялар, ташқи савдо ва тақсимот системасини национализация қилиш, давлат ва кооператив секторларини план асосида ҳар томонлама ривожлантириш, аграр ислоҳотларни амалга ошириш ва ерларни деҳқонлар ўртасида тақсимлаш кўзда тутилди.

Не Вин ҳукумати ана шу принципларга амал қилган ҳолда ўз сиёсатини юргизиб келмоқда. Ҳамма ажнабий банклар, кампаниялар давлат ихтиёрига олинди. Давлат ўрмон бойликларидан фойдаланишни ва нефть қазиб олишни, шунингдек ташқи савдо ва ички савдонинг деярли ҳаммасини ўз назорати остига олди. Тўлиқ иқтисодий мустақилликка эришиш учун ҳукумат қатъий чораларни амалга ошириб келаётир. Бунинг натижасида миллий экономика ва маданият анча ривожланди. Халқнинг моддий ва маданий турмуши бирмунча яхшиланди.

1971 йил июль ойида Рангунда бўлиб ўтган ҳукмрон Бирма социалистик программаси партиясининг биринчи съезди Бирма иттифоқи халқлари ҳаётида муҳим роль ўйнади.

Бирма социалистик программаси партияси 1962 йил кўкламида генерал Не Вин бошчилигида ҳокимият тепасига келган ватанпарварлик кайфиятидаги ҳарбийлар ташкилоти сифатида тузилган эди. Революцион кенгаш Бирма социалистик программаси партиясининг ўзаги бўлди ва мамлакатда бир қанча жиддий социал-иқтисодий ўзгаришларни амалга оширди. Революцион кенгашнинг эълон қилган сиёсий декларацияси иқтисодий соҳада ва бошқа соҳаларда Бирма жамиятини қайта тузиш ишида социалистик йўл программаси бўлиб қолди.

Бирманинг социал-иқтисодий укладини тубдан қайта қуриш билан бирга халқ оммаси мамлакатнинг сиёсий ҳаётида тобора кенг ва актив қатнаштирилмоқда. Республикада етти миллиондан ортиқ кишини ўз ичига олган ва Бирма социалистик программаси партиясининг оммавий базаси бўлган ишчилар ва деҳқонлар кенгашлари тузилди. Партия аъзолари ва кандидатларининг сони 400 минг кишидан ошиб кетди.

Съезд кунларида мамлакат шаҳарлари ва қишлоқларининг кўчаларида «партиянинг кучи — халқнинг кучи» деган шиор тез-тез кўзга ташланиб турди. Бу шиор Бирма социалистик программаси партиясини кадрларнинг тор ташкилотидан оммавий партияга айлантириш йўлидаги интилишини ифодалайди. Ана шундай оммавий партиягина Бирма халқининг мустамлака ўтмиш меросини батамом тугатиш учун, мамлакатнинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини янада мустаҳкамлаш ва жамиятни социалистик негизда қайта қуриш учун олиб бораётган курашига бошчилик қила олур эди.

Янги конституцияни ишлаб чиқиш энг муҳим вазифалардан бири эканлиги съездда таъкидлаб ўтилди. Бу конституция социалистик принципларга асосланади ва Бирмада социалистик экономика билан социалистик демократияни вужудга келтиришни мақсад қилиб қўяди.

Мамлакат экономикасининг асосини қишлоқ хўжалиги ташкил этади. Давлат қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқаришга катта аҳамият бермоқда. Сўнгги йилларда суғориладиган ерлар кенгайяпти, деҳқон кооперативлари давлатдан кўпроқ қишлоқ хўжалик техникаларини кредитга олмоқдалар.

Республика ҳукумати халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш ишларига ҳам катта эътибор бериб келмоқда. Меҳнаткашларнинг турмуши ҳам яхшиланиб бораётир. Ҳар йили мамлакатда саводсизликни тугатиш кампанияси ўтказилади. Бу кампания 1965 йилдан буён ўтказиб келинаяпти. Утган йили мамлакатда саводсизликни тугатиш юзасидан ўтказилган кампания натижасида 430 минг киши ўқиш-ёзишни ўрганди. Бу кампания тўртта маъмурий область — Швебо, Монюа, Мьинжан ва Магве областларида ўтказилди. Бу областлар ёппасига саводхон районлар деб эълон қилинди.

Бирма ҳукумати ўтган йил бошида мамлакатни иқтисодий жиҳатдан мустақил қилди. 69 та саноат корхонасини ҳукумат ўз назорати остига олди.

Бирманинг ташқи сиёсати тинч-тотув яшаш принципларига асосланган. Бирма Иттифоқининг СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар билан барча соҳалардаги муносабатлари кенгайиб бормоқда.

Совет Иттифоқи Бирмага қишлоқ хўжалигини, соғлиқни сақлаш, маориф, кон саноатини ривожлантиришда беғараз ёрдам бериб келмоқда. Ҳар иккала мамлакат ўртасида савдо, спорт ва маданий алоқалар ҳам яхши йўлга қўйилган.

Барча совет кишилари қатори Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам бирмалик дўстларни миллий байрам билан қизғин қутлайдилар ҳамда уларга янги ҳаёт қуриш йўлида муваффақиятлар тилайдилар.

И. УСМОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

ХАНУЗ ЖИНОЯТ ҚИЛМОҚДАЛАР

ХАНОЙ, 2 январь. (ТАСС). Америка самолётлари 31 декабрда Тханьхоа, Куангбинь вилоятлари ва Виньлинь зонасидаги аҳоли зич яшайдиган бир қанча районларни яна ваҳшиёна бомбардимон қилди. Айни вақтда АҚШ ҳарбий кемалари Нгеан ва Хатинь вилоятларининг соҳил бўйидаги районларини тўпга тутди.

Вьетнам Демократик Республикаси ташқи ишлар министрлигининг вакили бу ерда эълон қилинган баёнотда Америка империалистларининг ана шу жиноий ҳаракатларига қарши кескин норозилик билдирди. Баёнот Вьетнам Демократик Республикасининг территориясини бомбардимон қилиш ва тўпга тутиш, шунигдек Вьетнам Демократик Республикасининг суверенитети ҳамда ҳавфсизлигига қарши қаратилган бошқа ҳар қандай ҳарбий хуружлар дарҳол тўхтатилсин, деб қатъий талаб этади.

МИС КОНЛАРИ

ИСЛОМОБОД, 2. Покистонда миснинг бой кони аниқланди. «Пакистан таймс» газетасининг ёзишича, Ғарбий Белужистонда аниқланган ана шу кон рудаси таркибида уч процентдан беш процентгача мис бор. Айни маҳалда Ғарбий Белужистондаги Нокконди деган жойда ҳам таркибидаги темир 55 процентни ташкил этадиган темир рудаси конлари ҳам аниқланди.

ЭКСТРЕМИСТ УНСУРЛАР ҲУРУЖИ

БОНН, 2. Номаълум шахслар янги йил кечаси Вупперталдаги Фридрих Энгельс музейига бостириб кириб, унга ўт қўйишди. Ёнғин ўчирилди, лекин музейга анчагина зарар етказилди.

Матбуот хабарларига қараганда, ўнг экстремист унсурлар немис Коммунистик партияси маҳаллий ташкилотининг шу ерга яқин жойлашган биносига ҳам бостириб киришга уринишган. Бироқ бу уриниш муваффақиятсиз чиққан.

● ТОШКЕНТДАГИ алоқа техникаси заводи ишлаб чиқараётган куритиш двигателларига талаб кун сайин ортиб бормоқда. Суратда: илғор слесарлардан Уроз Асилбеков ва Виктор Малиновлар янги двигателларни синаш пайтида.

М. Нуриддинов фотоси.

АМЕРИКА авиацияси Вьетнам Демократик Республикаси аҳоли зич яшайдиган вилоятларини ваҳшийларча бомбардимон қилишни давом эттирмоқда. Суратларда: (ўнгда) тинч аҳолига кулфатолиб келадиган Америка ракеталари учиришга тайёрланмоқда. (Чапдаги суратда) бомбардимондан кейин.

ТАСС фотохроникаси.

САЛОМАТЛИК саҳифаси

№ 3 № 3

Совет медицинаси катта юксалишга эришди. Моҳир шифокорлар ва медик олимларнинг кўпйиллик самарали меҳнатлари ва изланишлари, ижодий жасоратлари туфайли турли касалликларни даволашнинг илғор усуллари яратилди. Эндиликда бу амалий ва илмий хулосалар жойларда кенг қўлланилмоқда.

Дарҳақиқат, медицина кенг соҳа! Терапия, хирургия, рентгенология ва шу каби бошқа муҳим соҳаларда қатор янгиликлар амалга оширилди. Булар, шубҳасиз кўпчиликни қизиқтирмоқда. Шунинг учун кишилар даволашнинг «сир-асрор»ларини билиб олишни истайдилар.

«Тошкент ҳақиқати» газетаси редакцияси ҳам кўпгина газетхонлардан шу мазмунда хат-хабарлар олди. Улар ўзларини қизиқтираётган саволларга газета орқали жавоб ва маслаҳатлар берилишини илтимос қилишган.

«Саломатлик» саҳифасининг ушбу сони газетхонлар илтимослари бўйича тайёрланди.

Ҳурматли газетхон ўртоқлар, саҳифа материаллари сизларга амалий маслаҳатлар беради деган умиддамиз!

СИРЛИ НУРЛАР

«СОҒМИСАН, носоғмисан, барибир рентгенсиз иш битмайди. Шифокорлар рентген хулосасига қараб, керакли муолажа қилишади. Хўш, рентгеннинг ўзи нима, рентген нури киши организми учун зарарлими, йўқми? Шу ҳақда газета орқали тўлароқ маълумот беришингизни илтимос қилардик».

Н. ЁҚУБОВ,
Ж. ЙЎЛДОШЕВ,
Бўстонлиқ районидаги 42- мактаб ўқитувчилари.

МЕДИЦИНАДА бирон соҳа йўқки, у рентген нурларига муҳтож бўлмасин. Суяк жойидами ёки чиққанми, дарз кетганми ёки синганми, суяклар битганми ёки яна бирор дардга дучор бўлганми: рентген суратида манаман деб кўриниб туради. Кўзга ёки баданга кириб қолган темир, пўлат парчалари қаерда, қандай ётибди — фақат ренгенда билинади. Ошқозон ва ичак касалликларини аниқлашда рентген нурларининг баҳоси йўқ. Ўпка ва юрак касалликларини текширишда рентгенсиз иш битмайди. Қулоқ, бурун, қизил ўнгачга бирон нарса кирганми ёки тиқилиб қолдими — рентген «айтиб» беради, ўт қопи, сийдик йўлларида тош борми, йўқми, барибир яна рентген керак бўлади.

Рентген нурлари ёрдамида касалликларни аниқлаш — рентгенодиагностика деб аталади.

Рентген нурлари даволаш хусусиятига ҳам эга. Уларнинг оз миқдори қитиқловчи, уйғотувчи хусусиятига эга бўлса, кўп миқдори емирувчи, барбод этиш хусусиятига молик. Масалан, рак касаллигини катта миқдордаги рентген нурлари билан емириб ташлаш усули ҳам шулар жумласидандир.

Кўп миқдордаги рентген нурларининг организмга салбий таъсирини кўзда тутиб, бўлар-бўлмасга рентгенга тушманг, дейишимизнинг боиси ҳам шунда.

Шундай қилиб, рентген нурлари биологик ўзгаришлар ҳосил қилишда актив иштирок этади. Бу методикага асосланган даволаш усулини «рентгенотерапия» деб атаймиз.

Яна бир ажаб ҳодиса. Ҳужайралар қанча ёш, нозик ва тез кўпаядиган бўлса, улар рентген нурларига шунча бардош беролмас эканлар... Қон, таносил безлари ва шунингдек, рак ҳужайралари худди шу хусусиятларга эга бўлганликлари учун ҳам уларнинг бирдан-бир кушандаси рентген нурларидир. Бу нурлар худди ёруғлик каби фотопластинкага таъсир қилади, расм пайдо бўлади.

Аслида «рентген» сўзи унинг кашфиётчиси исми билан боғлиқ. Ихтирочи Вилгельм Конрад Рентген 1845 йил 27 мартда Германиянинг Леннек шаҳарчасида ўзига тўқ оилада дунёга келди. Отаси Фридрих Конрад немис, онаси Шарлотта Констанца голландиялик эди. Вилгельм ёшлик чоғларини онасининг қариндошлариникида ўтказди, ўқиди ҳам.

Бир кун у тасодифан фалокатга дуч келди. Юқори синфда ўқувчи бир гимназист ёқимсиз домланинг карикатурасини доскага чизган эди. Шу пайт ҳозир бўлган бу домла нима учундир Вильгельмга ёпишади, ҳақорат қилади. Нозик табиат Вильгельм ноҳақ туҳматни кўтаролмайди, рассом дўстининг номини ҳам айтмайди, она шаҳри Утрихт ва гимназияни ташлаб кетади. В. К. Рентген Апельдорн машинасозлик мактабига, сўнг Цюрих политехника институтига киради. Институтда авваллари у ёмон ўқийди, танбеҳ ва огоҳлантирилади ҳам. Юқори курслардагина у астойдил ўқишга берилади. Ниҳоят у 1868 йилда Цюрих политехника институтини тамомлайди, инженер — машинасоз дипломига эга бўлади.

...1895 йил 8 ноябрда кечқурун Рентген катта босимли электр токини, қора қоғозга ўралган лампага ўтказди. Стол устидаги платинли пинийрод барий кристаллари билан қопланган экран, воажаб, бирдан кўкимтир рангда ёруғланиб кетади. Рентген токни ўчирса, экран ҳам ўчар эди. Ток бериб, лампа билан экран ўртасига қўлини қўйса борми, суяклари экранда яққол кўриниб қолди. Шундай қилиб, у ўз номи билан аталмиш рентген нурларини кашф этди.

Янгилик яшин тезлигида тарқалди. Сирли нурлар турли тилларга таржима қилинади.

Физиклардан биринчи бўлиб В. К. Рентген 1901 йилда Нобель мукофотига сазовор бўлди. 1921 йилда у ҳаёт эканида Ленинграднинг Рентген институтида кашфиётчининг ҳайкали ўрнатилди. Унинг номига қўйилган шаҳар, кўча ва институтлар жуда кўп.

Ўзбекистонда ҳам рентгенология кенг ривож топди. Шу соҳа билан шуғулланаётган олимларимиз билан фахрланамиз. Республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Ж. Абдурасулов Онкология ва радиология илмий-тадқиқот институтининг ҳам директори, ҳам илмий раҳбари. СССР медицина фанлари академиясининг мухбир аъзоси Ж. Мақсумов ТошМИ рентгенология ва радиология кафедрасининг мудири. Медицина фанлари докторлари профессорлар Наримон Муротхўжаев, Ҳамидулла Файзиев, Ҳошим Тўйжонов, Талат Мирзаев, Абдужалил Мансуров, Шаҳобиддин Мирғаниев, Кашифа Отабекова ва бошқалар рентгенологиянинг муҳим соҳаларида унумли иш олиб бормоқдалар.

З. ЭГАМБЕРДИЕВ,
«Саломатлик»нинг штатсиз бўлим мудири, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач.

ДОНОЛАР БИСОТИДАН

● ЗЎРИҚИШ ва эмоционал доиранинг руҳий майиб бўлиши қон босими касаллигини келтириб чиқарувчи факторлир.
Г. Ф. ЛАНГ.

● РУҲИЙ азоб касаллик келтириб чиқаради ва азоб-уқубатни оғирлаштиради.
И. Л. ДАНИЛЕВСКИЙ.

● БИЗНИНГ умр қисқа эмас, умрни ўзимиз қисқа қилиб қўямиз.
СЕНЕКА.

● УМРНИ узоқ қилиш сири умрни қисқа қилиб қўймасликда.
Э. ФЕЙХТЕРСЛЕБЕК.

● АСАБ системасининг энергиясини ва ҳаётчанлигини сақловчи омиллар умрни узайтиради. Кишини сўндирувчи барча салбий машмашалар аксинча умрни қисқа қилади.
П. МОНТЕГАЦЦА.

● КИМ узоқ вақт ўзини тетик сезабилса, ўша киши узоқ умр кўради.
Т. ФУЛЛЕР.

● УЧ нарса умрни узайтиради: кенг уй, яхши улов, меҳрибон хотин.
Араб мақоли.

● ЎЛИМ тўшагида ётган шифокор шогирдларига бундай дер экан:

— Узоқ умр кўриш учун тўйиб ухлаш, ҳожатравонлик ва терлаб туришлик керак.
Абдул ФАРОЖ.

● БЕШ нарса умрнинг узайишига сабаб бўлади: ёқимли овоз, гўзал манзараларни томоша қилиш, маишатда фаровонлик, ширинсўз хотин, мурод-мақсаднинг ҳосил бўлиши.
Фаридиддин АТТОР.

Тўпловчи: врач Т. Одилбеков.

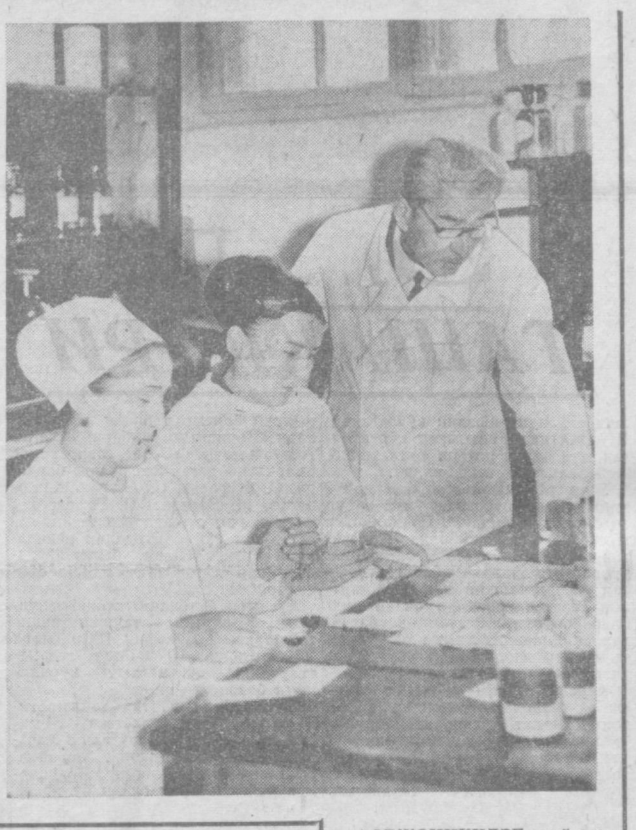

„КИСЛОВОДСК"НИНГ ЎЗИ ДЕЙСИЗ

«Яқинда газетада Хумсон қишлоғининг курорт масканига айланиб бораётгани хабар қилинганди. Ҳурматли редакция, илтимос, шу ҳақда батафсилроқ маълумот берсангиз, миннатдор бўлар эдим».

маданият ходими,
Э. ШУКУРОВ.

Бундан уч-тўрт йил бурун Бўстонлиқнинг Хумсон қишлоғида бўлган киши ҳозир уни танимай қолади. Ён-атрофда катта-катта қурилишлар. Тоғ этагида саф тортган бинолар узоқдан оқариниб кўринади...

Ҳа, Қурама тоғи ёнбағрини курорт шаҳарчаси дейсиз! Даволаш-профилактика санаторийси катта майдонни ишғол қилади. Бу — республикамиз қишлоқ кооператорларига қарашли шифобахш даргоҳ!

Ёз ойларида бу ер жуда сўлим бўлиб кетади. Боғ-роғлар ўзгача чирой касб этади. Шифохона атрофидан Угам дарёси шовуллаб оқиб туради.

Санаторий йил бўйи ишлайди. Унинг икки қаватли корпуси 210 кишига мўлжалланган. Унинг ёнида каттеджлар. Даволаш ишларини айтмайсизми! Электр нури билан даволаш кабинети медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланган. Гидролизация, функционал диагностика кабинетлари беморлар хизматида. Клиник лаборатория ишлаб турибди.

Биз Хумсонда қурилган санаторийлардан бири ҳақида қисқача тўхталдик. Хумсон аслида курорт зонасига айланади. Унинг истиқболи катта.

Тоғ ҳавоси — тан давоси деганларидек, бу ернинг табиий иқлим шароити кишига ўзгача ҳузур бахш этади. Фақат шунинг ўзигина эмас. Қуёшнинг илиқ ҳарорати, ер остидаги минерал бойликлар, денгиз суви ҳам кўп дардга даво!

Дарвоқе, бу ернинг шароити Кисловодскнинг худди ўзгинаси! Шунга кўра юрак-қон томирлари, асаб касалликларига дучор бўлган беморлар ўз дардларига малҳам топадилар.

Хумсонда қуриладиган янги санаторий саҳни анча кенг бўлади. Бир йўла унда 350 киши шифо топиши мумкин.

Яқин орада кўп қаватли янги корпус ишга тушади. Кисловодскдаги «Ўзбекистон» санаторийси типида бўлади бу даргоҳ! Палаталар бир-икки кишига мўлжаллаб қурилади. Санаторий тўла қурилиб бўлингач, алоҳида бир ансамблни ташкил этади. Даволаш ва дам олиш корпуслари бир-бирига уйғунлашиб кетади.

Ҳозирданоқ қандай даволаш усулларини қўллаш кераклиги белгилаб қўйилди. Минерал сув қабул қилиш, иқлим терапияси кабилардан фойдаланиш кенг йўлга қўйилади. Санаторийнинг истиқболини белгилашда Семашко номли Ўзбекистон курортология ва физиотерапия илмий-текшириш институти бамаслаҳат иш тутмоқда.

Хумсонимиз икки-уч йил ичида Тошкент шаҳри яқинидаги шифобахш масканга айланади.

А. АЛИЕВ.

ШИФОКОР МАСЛАҲАТИ ЎРНИДА

БРОНХИТ, зотилжам касалликлари билан оғриганда ёки танада невралгияга хос оғриқлар пайдо бўлганда врач горчичник қўйишни буюради. Шундай пайтларда дорихонадан олинган горчичник илиқ сувга ботириб ҳўлланади, ўнг томони билан қоғозга ёпиштирилади. Сўнг беморнинг орқасига ёпиштирилиб, устига рўмол ёки сочиқ ёпилади.

Горчичник ҳар кишининг кўтаришига қараб, 5 минутдан 15 минутга қадар тутилади. Кейин у олиниб, ўрни ҳўлланган пахта билан артилади.

БАНКА қўйишни ўрганиш қийин эмас. Металл таёқчага пахтани пилик қилиб ўраб, уни спиртга ёки атрга ботириб оласизда, ёндирасиз. Ёниб турган пиликни банка ичига тиқиб артаётгандек айлантириб оласиз, кейин беморнинг орқасига қўясиз. Ёнаётган пилик банканинг оғзига тегмасин. Банка яхши ёпишсин учун терига, аввал вазелин суртасиз.

Банкани олаётганда ўнг қўл билан бир тарафга қия қилиб чап қўлнинг бармоқлари билан банка четига яқин жойини боссангиз ҳаво киради ва осон кўчиб чиқади. Банка қўйилган жой тоза сочиқ билан артиладида, бемор ўраб ётқизиб қўйилади.

ГАЗ исидан заҳарланган кишининг боши оғрийди, мадори қурийди, кўнгли беҳузур бўлади, аъзойи бадани зириллаб, уйқуси келади. Гоҳо беҳузур бўлиб қайт қилади.

Заҳарланган кишини тезлик билан очиқ ҳавога олиб чиқиш ва бу ҳол қишда юз берса, шамоллатилган иссиқ хонага олиб кириб чалқанча ётқизиш, совуқ қотмаслиги учун кўрпа ёпиб қўйиш керак. Агар у ҳушидан кетмаган бўлса, мажбуран иссиқ чой ёки кофе ичириш лозим.

✦ОРЖОНИКИДЗЕ районидаги 102-дорихона хизматидан аҳоли мамнун. Тошкент қишлоқ хўжалиги институти территориясида жойлашган бу даргоҳ ташкил топганига бир неча йил бўлди. Дорихонага моҳир фармацевт Хусан ака Усмоновнинг меҳнатлари кўп сингди.

Суратда: дори тайёрловчилар Х. Усмонов, М. Бурхонова ва Ё. Иброҳимоваларни кўриб турибсиз.

● ЁШ шифокор Санобар Йигиталиевани Ўрта Чирчиқ районининг Туябўғиз посёлкаси аҳолиси яхши танийди. Ишчан шифокор бу қиз ўз касбини эъзозлаб келмоқда.

Суратда: Санобар Йигиталиева иш устида.

Э. Муҳамедов фотоси.

ИХЛОС ҲАМ ДАВО

«Ихлос, тилак ҳам беморни даволайди» дейишади. Қуйидаги ҳаётий лавҳаларни ўқиб кўринг-а, бу хил гапларнинг тўғрилигига яна бир бор ишонч ҳосил қиласиз.

Рус ёзувчиси А. И. Купринининг бир ҳикоясида қуйидаги воқеа бор: бир доктор касал бола билан анча вақт гаплашиб ўтиради ва суҳбат орасида:

— Қани, менга айтчи, нима егинг келяпти, кўнглинг нимани хоҳлайди? — деб сўрабди.

— Филни кўргим келяпти, — деб жавоб берибди бола.

Бир неча соатдан сўнг ҳайвонот боғидан келтирилган филни бола жуда қизиқиш ва завқ билан томоша қилибди. Айтишларига қараганда, бола тўшакда узоқ ётмаган эмиш.

Профессор тик қомат, гавдали бўлиб, оппоқ соқоллари эса кенг кўкрагини қоплаган нуроний киши эди. У палатага кириб келар экан, беморлар унга умид ва ишонч билан қарашарди.

Профессор узоқ ётган бемор билан худди эски қадрдон дўстлардек сўзлашди, кўкрак чўнтагидан соатини чиқариб беморнинг томирини текширди. Кўз ойнагини тақиб, дори-дармонлар ёзди.

У яна бир келажагини ва шунда беморнинг ўзи тайёрлаган паловини бирга баҳам кўражагини айтиб чиқиб кетди.

Бемор профессорнинг хушмуомалалигидан, суҳбатидан ниҳоятда мамнун бўлди, унга астойдил ихлос қўйиб, айтганларини бажо келтирди. Қарангки, кўп ўтмай у соппа-соғайиб кетди.

КИШИ ШАМОЛЛАСА...

Қизиб, терлаб турган организм шамол топса, баданда табиий мувозанат бузилади. Одам ўзини бошқачароқ, яъни оғирроқ сезади, тез чарчайди, ётиб дам олгиси келади. Баъзилар суҳбат ёки машғулот вақтида тез зерикади, эснайди; керишади, акса уради. Бироз вақтдан сўнг товуши дағаллашади, бурундан сув келади (тумов бўлибди деймиз).

Бадани заиф кишилар, айниқса гўдак ва кексаларда юқори нафас йўллари яллиғланади. Томоқ трахеяда шиллиқ йиғилганлиги туфайли бемор «хр-хр» қилиб туради. Кетма-кет йўтал тутиб, шиллиқни жойидан кўчиради. Ҳаво йўллари очилиб, нафас олиш равон бўлади. Шамоллашдан деярли иситма кўтарилмайди, бош ва аъзолар унча оғримайди.

Шамоллашнинг хавфли томони шуки, у баданни хийла заиф аҳволга солиб қўяди. Организм нозик ва бўш бўлса, ангина ёки зотилжам, плеврит ёки ревматизмга чалиниб қолиши мумкин. Шунинг учун бўлса керак, халқ мақолларининг бирида «шамоллаш юз касалликнинг боши» деб айтилади.

Агар киши тез-тез шамоллай берса, демак, организмда бирор «ишкал» бор деб билмоқ керак. Бурун ёки бош суяк бўшлиқларининг сурункали касалликлари, томоқ безларининг шиши — тонзиллит шулар жумласидандир. Шамоллашга чалинмаслик кишининг ўзига боғлиқ. Баданни чиниқтириб бориш саломатлик гарови эканлигини унутмаслигимиз лозим.

А. ЮСУБАЛИЕВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз касалхонасининг бош врачи.

ҚЎРҚУВ

«Баъзан киши аллақандай нарсаларни ўйлаб, қўрқувга тушиб юради. Одамни ваҳима босади. Нима учун шундай бўларкин?».

И. КАРИМОВ,
ТошДУ студенти.

Одатда киши бир нарсадан қаттиқ қўрқса, беихтиёр «Ўтим ёрилай деди-я» деб юборади. Қўрқув — аслида инстинктнинг бир хили. Ўзингизга аёнки, инстинктлар тугма таъсирланиш рефлекслари бўлиб, улар одам дунёга келмасиданоқ унда мавжуд бўлади. Қўрқиш инстинктисиз бирон кишининг ва умуман тирик мавжудотнинг ўзи йўқ.

Қўрқиш ҳисси турли одамларда турлича кечади. Баъзиларнинг юраги ўйнаб, нафаси оғзига тиқилади, аъзойи-баданида титроқ туради. Бировларнинг ранги қув ўчиб, муздек тер чиқарса, бир хил кишиларнинг юзлари аксинча қип-қизариб ловуллаб кетади...

Шу нарса аниқланганки, киши ҳаддан ташқари ёмон қўрқса, дастлаб юрак-томир системасига путур етади. Қўрқиш натижасида аорта ёки бош миядаги йўғон қон томирлари ёрилиб кетиши, юрак мускулларининг тортишиб қолиши, артерия томирларининг ичида қоннинг ивиб қолиши каби ҳодисалар рўй бериши мумкин.

Шу нарса муҳимки, киши қўрқувга бўш келмаслиги, аксинча уни енгишга куч сарф қилиши керак.

С. АКМАЛОВ,
невропотолог.

НЕГА ТЕРИ ДАҒАЛЛАШАДИ?

«Совуқ ҳаво, шамол, қор таъсирида киши баданидаги очиқ ернинг териси дағаллашиб, қаримсиқ бўлиб қолади. Бунга сабаб нима?».

Н. ИНОҒОМОВА,
Тошкентдаги 70-мактабнинг ўқувчиси.

Бундай саволнинг туғилиши табиий. Қисқача жавоб беришга ҳаракат қиламан. Совуқ ўртача бўлганда томирлар кенгайиб, юз қизаради. Қаттиқ совуқда узоқ муддат бўлганда эса томирлар торайиб, кишининг ранги ўчади.

Нима учун шундай бўлади дейсизми? Совуқ таъсирида томирларда сиқилиш юз беради. Натижада тери қон билан етарли таъминланолмайди.

Бу эса модда алмашинишига салбий таъсир кўрсатади, албатта. Бинобарин, терининг озиқланиши сусаяди. Бунинг оқибатида тери қуруқшаб кетади, дағаллашади. Айрим ҳолларда тери ёрилади.

Бунинг олдини олиш мумкин. Қишнинг совуқ кунларида очиқ ҳавода кўпроқ бўладиган кишилар ўз терисини парвариш қилиб туришни унутмасликлари лозим. Совуқда қўл-юзи ёриладиган хотин-қизларга «Алёнушка». «Люкс», «Янтарь» сингари кремлар яхши фойда беради.

Юқорида айтганимиздек, совуқ таъсирида қўл териси қизаради, шишиб дағаллашади. Қўлингизни доим илиқ сувда совун билан ювиб, қуруқ қилиб артиб турсангиз, терингизда ўзгариш бўлмайди. Қўлқоп кийиб юриш ҳам фойдадан холи эмас. Юз ва қўл териларини тегишли парвариш қилиш бевақт ажин тушишнинг ҳам о[illegible]ни олади.

М. РАШИДОВА,
Тошкентдаги 254-дорихонанинг дори тайёрловчиси.

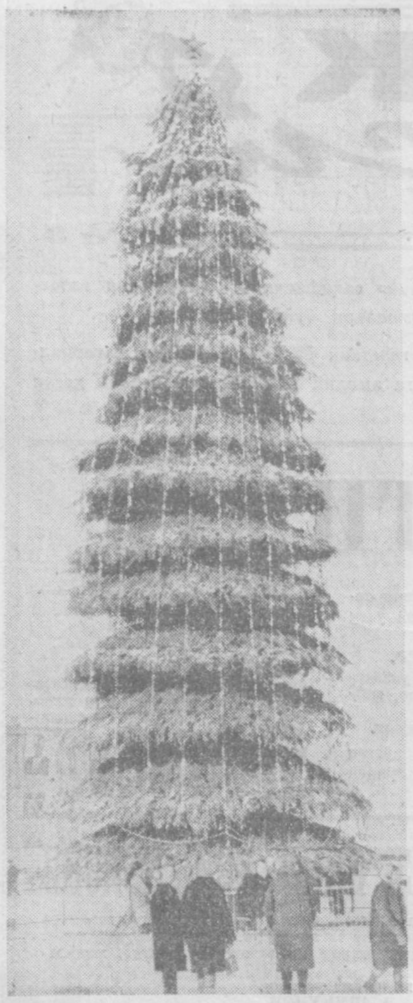

ТОШКЕНТДА АРЧА БАЙРАМЛАРИ

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИнинг қишки каникуллари мазмунли ўтмоқда. Фотомухбиримиз А. Абалян куни кеча қувноқлар даврасида бўлиб «Арча байрами» шодиёналарини суратга олиб қайтди.

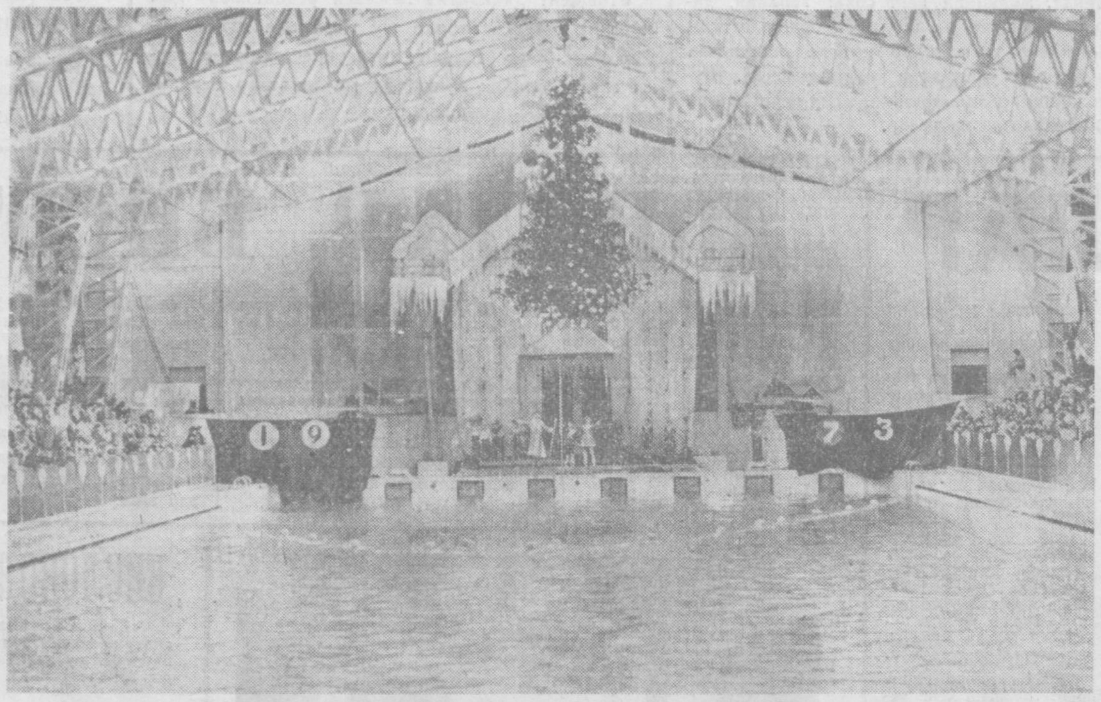

Спорт

БОКСЧИЛАРИМИЗНИНГ МЕДАЛЛАРИ

Ўзбекистон боксчилари Белоруссиядан қайтиб келдилар. Минскда ўтказилган Бутуниттифоқ турнирида ҳамшаҳарларимиз муваффақиятли қатнашишди. Айниқса, «Меҳнат резервлари» жамияти аъзоси С. Сергеев қувончли натижага эришди. У Озарбайжон, Арманистон, Грузия, Молдавия, Белоруссия терма командалари ҳамда Ленинград, Олмаота шаҳарлари вакиллари иштирок этган бу мусобақада биринчи ўринни олишга муваффақ бўлди. Шунингдек, тур энг яхши техникага эга бўлган боксчи учун таъсис этилган мукофотни ҳам олди. Унинг командадоши Ҳ. Усмонов ва темирйўлчилар жамияти аъзоси Г. Мочилин ҳам биринчиликни эгалладилар. Б. Латипов иккинчи, Р. Хайруддинов ва М. Нурикеев учинчи фахрли ўринни олдилар.

„СПАРТАК" ЎЗИНИ ЎНГЛАМОҚДА

Тошкентнинг «Спартак» хоккейчилари турнир жадвалидаги аҳволларини бирмунча яхшилашга ҳаракат қилмоқдалар. Улар янги йил арафасида сафарда ўйнаб, тўрт учрашувдан 7 очко қўлга киритдилар. Спартакчилар «Кедр» командасини биринчи ўйинда ютиб, иккинчи ўйинда дуранг қилдилар. (Ҳисоблар 8:5 ва 3:3 бўлди). Тюмень шаҳрида эса «Рубин» командаси устидан кетма-кет икки марта ютуққа эришилди. (6:4 ва 5:3). Ҳозир ҳамшаҳарларимиз 20 учрашувдан 20 очкога эга бўлиб жадвалда 7 ўринда турибдилар.

ЭЛ ТАШАККУРИ

Савдо хизмати бошқа хизматларга қараганда ҳам мураккаб, ҳам шарафли ишдир Чилонзор райпищеторги партком секретари Ҳикмат Сайдалиев билан шу ҳақда суҳбатлашганимизда у коммунист Тўлаган Абдуазимовнинг номини алоҳида ҳурмат билан тилга олди.

— Яхши ходим, ташкилотчи, иродали коммунист. Савдонинг икир-чикирини беш қўлдек билади. Энг муҳими муомалани ўрнига қўяди. Савдода яхши муомалани — ярим план, деса бўлади.

Партком секретарининг бу сўзлари бир воқеани эсга туширди.

Чилонзордаги 23-кварталда мавжуд тармоқ магазинлар аҳолининг эҳтиёжини тўла қондиролмай қолди. Бу ерда янги катта магазин қуриш планлаштирилди. Район озиқ-овқат савдоси бўлимида бу ишни кимга топшириш масаласи муҳокама қилинганда, кўпчилик Тўлаган Абдуазимовнинг номзодини кўрсатди.

Янги магазин қурилиши ҳам қизиб кетди. Тўлаган асосий иш жойига бориб, ходимларга топшириқ бергач, янги объектга отланарди. Қурувчилар билан суҳбатлашар, улар учун зарур буюмларни ташкилотлардан етказиб келишда ўзи жонбозлик кўрсатарди. Шундай қилиб, магазин кўрсатилган муддатдан илгари битказилиб, фойдаланишга топширилди.

Янги магазинда аҳолига намунали хизмат кўрсатиш учун зарур тадбирлар кўрилди. Социалистик мусобақа йўлга қўйилди. Коллектив аъзолари ўртасида агитация-пропаганда ишлари жонланди. Қизил бурчак ташкил этилди. Кундалик газета-журналлар билан иш олиб борувчи агитатор навбатчилар тайинланди. Ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун шиори остида ишлай бошлади.

Асосий вазифа халқнинг эҳтиёж ва талабларини қондириш, маданий хизмат қилиш, харидорнинг «раҳмат» деган сўзини эшитиш эди. Район, шаҳар савдо ташкилотлари магазин коллективининг ибратли ишларини тақдирлаб, фахрий ёрлиқлар билан мукофотлади. Коллектив раҳбари Тўлаган Абдуазимовга «Совет савдосининг аълочиси» деган юксак ном берилди. С. Жўраева, С. Асадов, А. Ворисов, М. Восиқов, П. Гефелс каби сотувчилар савдо хизматини яхши йўлга қўйиб кундалик планларини ортиғи билан бажариб харидорлар ҳурматига сазовор бўлдилар.

Тўлаган бу билан тиниб-тинчимади. У партия ташкилотининг топшириғига мувофиқ 1969 йилда 24-кварталда, 1970 йилда эса 21-кварталда янги магазин қурилишига бошчилик қилди.

Ўтган йили партия ташкилотида қолоқ бўлиб келаётган 14-магазинни илғорликка кўтариш масаласи муҳокама қилинди. Ана шунда коммунист Тўлаган Абдуазимов ўз ташаббуси билан бу қолоқ магазинга ишга ўтди. Шу давр ичида у уста савдо ходимлари билан гаплашиб, зарур тадбирларни амалга оширди. Магазинда ўз-ўзига хизмат қилиш йўлга қўйилди. Ниҳоят «Фарҳод» кўчасидаги бу магазинда ҳам ишлар юришиб кетди. Бу магазинга «Табассум» номи берилди.

Магазин коллективи ойлик ва квартал планларини доимо ортиғи билан бажариб келмоқда. Юбилей йили плани 14 декабрдаёқ ошириб бажарилди. Магазинда намунали хизмат йўлга қўйилиши билан бирга совет садвоси қонунларининг бузилишига ҳам сира йўл қўйилмайди. Коллектив аъзолари жамоат ишларида ҳам актив қатнашиб келмоқдалар. Айниқса, Ҳосил байрами кунлари бу магазин коллективи пахтакорларга намунали хизмат кўрсатди.

Яқинда магазин коллективининг иши яна бир бор тақдирланди. Магазинга коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли ном берилди. Бунда сотувчилардан М. Ғафуров, М. Мирҳайдаров, А. Тошматов, Н. Панегина, Т. Мирсодиқов, М. Ёқубова ва бошқа ўртоқларнинг хизмати каттадир.

Магазин ходимлари ўз билимлари, малакаларини ошириш устида ҳам иш олиб бормоқдалар. Ёшларнинг кўпчилиги савдо институти ва савдо техникумида сиртдан таълим олмоқда. Агар сиз шикоят ва таклифлар дафтарини варақласангиз, харидорларнинг ташаккур сўзларини ўқиб, хурсанд бўласиз.

...Куни кеча биз ана шу коллектив ҳузурида бўлдик. Магазин пештахталарига хилма-хил озиқ-овқат маҳсулотлари дид билан териб қўйилибди. Харидорлар байрам дастурхони учун ўзларига зарур бўлган маҳсулотларни танлаб сотиб олмоқдалар.

Тўлаган Абдуазимов танаффус пайтида сотувчиларни бир жойга йиғди. Улар билан Янги йилдаги янги вазифалар ҳақида суҳбатлашди.

...Тўлаган ёшлигидан савдо ишига қизиқиб қолди. У ўз уйи олдидаги магазинга тез-тез чиқиб қарашарди. У марҳум совет савдоси аълочиси, Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ғиёс Султоновни ҳурмат билан тилга олади: «Мен ундан савдо қилишнинг, харидорлар билан муомала қилишнинг жуда кўп сирларини ўргандим», дейди.

Совет савдоси қонунларига оғишмай хизмат қилиб, устозлар ўгити асосида иш юритиш чиндан ҳам Тўлаган Абдуазимов бошлиқ магазин коллективига ҳурмат келтирмоқда.

М. МИРЗАЕВ.

Суратда: магазин мудири Т. Абдуазимов (ўнгдан иккинчи) бир группа савдо ходимлари билан суҳбатлашмоқда.

А. АБАЛЯН фотоси.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ЎҚУВЧИЛАРНИНГ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

10.55 — **Кўрсатувлар программаси**, 11.00 — **«Ассалом, арчажон»**. Болалар боғчасида тарбияланувчиларнинг чиқиши, 11.30 — **«Тўрт танкчи ва ит»** (кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг тўртинчи серияси).

12.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.00 — **Кўрсатувлар программаси.**

Рус тилида: 18.05 — Болалар учун мультфильм. 18.15 — **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. **«Ўзбекистон комсомоли».**

Ўзбек тилида: 18.55 — **Шеърият мухлисларига**, 19.05 — **Қорақалпоқ куйларидан концерт**, 19.45 — **«Ахборот»** информацион программаси (рус тилида), 20.30 — **«Ахборот»** информацион программаси, 21.00 — **«Жон қизлар»** (Муқимий номли давлат музикали театри спектакли олиб кўрсатилади). 23.40 — **«Бизнинг ўлка»** (ҳужжатли фильм, рус тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

19.00 — **Тошкент янгиликлари** (ўзбек ва рус тилларида).

Рус тилида: 19.20 — **«Душанба — дам олиш куни»** (телевизион спектакль), 20.00 — **Ёш композиторларнинг камер асарлари**, 20.30 — **«Кумуш тренер»** (бадиий фильм, ўзбек тилида).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 4/I да **Доктор Айболит** (кундузи), **Тонг олдидан** (кечқурун). 5/I да **Дон Кихот** (кундузи), **Марварид изловчилар** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/I да **Олтин девор** (кундузи), **Инқилоб тонги** (кечқурун), 5/I да **Афсона яратган қиз** (кундузи), **Тарих тилга кирди** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4/I да **Менинг жаннатим** (кундузи), **Жон қизлар** (кечқурун, билетлар сотилган), 5/I да **Ҳалима** (кундуз ва кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/I да **Ойдин** (кундуз ва кечқурун), 5/I да **Садоқат** (кундузи), **Трибунал** (кечқурун).

КИНО

Пеппи Така-Тука мамлакатида — «ЎЗБЕКИСТОН» (тоқ соатларда).

Шамол билан юзма-юз — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кутамиз, сени, йигит — НАВОИЙ номли (кундуз соат 4.30 кеч 6.20 минутлар ва 8 да). «КЎКЧА» (тоқ соатларда). «ВОСТОК» (жуфт соатларда).

Адашганлар — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Танҳо ўзинг — «ЧАЙКА» (жуфт соатларда), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 кундуз 12.50, 2.30, 5, кеч 6.30, 8 ва 9.15 минутларда), «МОСКВА» (кундуз соат 12, 2, 4, 5.40, кеч 7.20 минутлар ва 9 да).

Ҳур қизлар (2 серия, эрталаб соат 11, кундуз 2.15 ва 5.15 минутларда), **Поезд шарққа боради** (кундуз соат 1.40, 4, кеч 6 ва 7.40 минутларда) — «ДРУЖБА».

Дайди (2 серия) — ҲАМЗА номли эрталаб соат 11.30, кундуз 2.30, 5.30, ва кеч 8.30 минутларда).

Музикачининг синглиси — «ВОСТОК» (тоқ соатларда).

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНЛАРИГА

КУТАМИЗ, СЕНИ ЙИГИТ!

НОМЛИ ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМНИ

ЧИҚАРДИ

Фильмда ишчи йигит характерининг шаклланиши ва топширилган ишга юксак масъулият ҳиссининг вужудга келиши тўғрисида ҳикоя қилинади.

«Ўзбекфильм» киностудияси маҳсулоти.

Табиат оламида

СУТ ДАРАХТИ

Тропик ўрмони ажойиботга тўла. Шулардан бири ширин ва тўйимли сут берувчи дарахтдир. Маҳаллий аҳоли уни «сигир-дарахт» деб аташи бежиз эмас.

Утган асрда Жанубий Америка бўйлаб сафар қилган буюк немис олими ва сийёҳи Александр Гумбольт бундай деб ёзади:

«Биз кўп ҳафталар давомида сут дарахти ҳақида ҳикоялар эшитдик. Дарахтнинг ўзи «сигир-дарахт» деб аталаркан. Шу бизни ҳайратга солдики, одатда дарахт шираси нордон, аччиқ, у ёки бу даражада заҳарли бўлади. Юқоридаги дарахт ширасини қовоқдан ишланган идишларда бизга келтиришди, аммо уни қанчалик кўп ичмайлик, ўзимизда ҳеч бир нохушлик сезмадик».

Гумбольтдан кейин, 1904 йилда бу ерларга келган бошқа бир тадқиқотчи Поль Фонтейн «ўрмон сути»ни жуда мақтайди, уни «энг яхши сигир сутининг барча хислатларига эга» деб таърифлайди. У бундай деб ёзади:

«Бу сут жуда тўйимли, совуқ сув билан ҳам қайноқ сув билан ҳам яхши аралашиб, чой, кофе ёки какаода қўйилиб кетмайди. Бу ернинг иқлимида ҳам бир ҳафта давомида айнимай туради. Унинг мазаси корица қўшилган сигир сутини эслатади. Дарахт сутини ичганингда ширадор туюлади, негаки у оддий сутдан анча қўюқдир».

Мазкур «сигир-дарахт» сутининг таркиби таҳлил қилиб кўрилганда шу нарса маълум бўлдики, унинг 57 проценти сув, 37 проценти мум ва 5 проценти смола ҳамда қанддан иборат экан.

ЁВВОЙИ МУШУКНИНГ ЯНГИ ТУРИ

Ҳар йили қуйи турдаги ҳайвонларнинг ўнлаб янги хили фанга маълум бўлади, улар ҳақида зоолог олимлар янги тадқиқотлар яратишади. Аммо мушуксимонлар оиласининг янги вакили топилгани ҳақидаги ҳабар олимлар учун тамомила кутилмаган янгилик бўлди. Уларни шу нарса ҳам ажаблантирдики, бу ҳайвон ҳар бир қарич ери пухта ўрганиб чиқилган, деб ҳисобланадиган Японияда яшар экан. У мамлакатнинг Рюкю ороллари тизмаларини жанубда якунловчи Иримота оролидан топилди.

Янги турдаги бу мушук ўз қариндошларидан кичикроқ бўлиб, оёғи калтароқ, ўзи тўқ қўнғир тусдадир. Уни топган олимнинг айтишига қараганда, бенгал ёввойи мушугидан фарқ қилмайди. Бошқа бир группа олимлар эса уни Чилида яшайдиган мушукка ўхшатмоқдалар. Негаки, ҳар иккала мушук бирбирларидан қанчалик узоқда яшамасинлар, ўхшаш томонлари кўпдир. Улар одатда ўрмон чангалзорида яшаб, тунда ов қиладилар.

БОҒДА КИНОТЕАТР

Пойтахтнинг Сергели райони тобора обод бўлиб бормоқда. Бу ерда маданий-оқартув муассасалари қурилишига ҳам кўплаб маблағ сарфланаётир.

Эндиликда район болалар маданият ва истироҳат боғи ишга тушади. Боғ жуда сўлим ва гўзал сайргоҳлардан бири бўлиб қолади.

Ҳозир боғ территориясида янги кинотеатр қад кўтармоқда. Миллий орнаментлар билан безатиладиган хашаматли томошахона 400 кишига мўлжалланган. Ҳужжатли ва оммабоп фильмлар намойиш қилинадиган кичик зал ҳам ишлайди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») —орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор— 836495. Редактор ўринбосарлари— 835885, 837916. Масъул секретарь—834808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари—831936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими—833786 Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари—835811. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари—839050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими—837045, Коммутатор — 830249 дан 830259 бўлими — 833142 834048. Эълонлар хатлар ва оммавий ишлар бўлими—гача

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64697. Р—03108. № В—1645.